

НАЦИОНАЛНИ ПРОСВЕТНИ САВЕТ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

11000 БЕОГРАД, Булевар Михајла Пупина 2, соба 455
телефон: +381 11 3130965, e-mail: prosvetni.savet@nps.gov.rs, www.nps.gov.rs

ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ НАСТАВЕ ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА

Београд, 2013. године

Национални просветни савет је на својој 78. седници, одржаној 29. маја 2012. године у Београду, донео одлуку да предложи мере за побољшање здравља деце и омладине унапређивањем наставе физичког васпитања. Ради припреме предлога документа формирао је Међуресорну радну групу у саставу:

проф. др Душан Митић, председник комисије, Национални просветни савет
Мирјана Илић, Национални просветни савет
проф. др Крстивоје Шпијуновић, Национални просветни савет
Зора Дешић, Министарство просвете, науке и технолошког развоја
Зоран Сретеновић, Министарство просвете, науке и технолошког развоја
др. Југослав Келечевић, Министарство здравља
мр Драган Атанасов, Министарство омладине и спорта

У изради Предлога мера за унапређивање наставе физичког васпитања учествовали су и:

проф. др Александар Јовановић, Заједница учитељских факултета Србије
Ацо Гајевић, Завод за спорт и медицину спорта РС
Бора Станковић, Савез за школски спорт
мр Верица Ђукић, Друштво педагога физичке културе Србије
др Владимир Кебин, Завод за унапређивање образовања и васпитања
мр Драган Банићевић, директор Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања
проф. др Драгољуб Вишњић, Факултет спорта и физичког васпитања Универзитета у Београду
Игор Маринковић, Министарство омладине и спорта
Милош Живановић, Стална конференција градова и општина
Петар Анокић, Савез учитеља Републике Србије

Садржај

ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ НАСТАВЕ ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА	4
УВОД.....	5
I ПРОСТОРНИ И МАТЕРИЈАЛНИ УСЛОВИ ЗА НАСТАВУ ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА.	6
II ПЛАН И ПРОГРАМ	6
1. Основне карактеристике програма основне школе	6
2. Предлог мера за унапређивање услова за реализацију плана и програма	7
2.1. Предшколско и основно образовање и васпитање.....	7
2.2. Средње образовање и васпитање.....	8
2.3. Физичко васпитање на универзитету	8
3. Предлог других мера значајних за унапређивање наставе физичког васпитања у основној и средњој школи	8
3.1. Развој нових модела програма ванчасовних активности.....	8
3.2. Праћење, мерење и вредновање моторичких способности и оцењивање ефеката рада у физичком васпитању.....	9
3.3. Педагошка документација и наставни материјал.....	9
3.4. Курсни облици наставе	9
3.5. Оснивање међуресорног тима.....	9
3.6. Сарадња.....	10
3.7. Школски спорт – школска спортска друштва	10
III НОРМАТИВНО РЕГУЛИСАЊЕ НЕКИХ ПИТАЊА ЗНАЧАЈНИХ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА	10
IV ЗАКЉУЧАК	11

ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ НАСТАВЕ ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА

На 71. седници Националног просветног савета (НПС) одржаној 20. децембра 2011. године у Београду покренута је расправа о реализацији наставе физичког васпитања у млађем школском узрасту. Током дискусије констатовано је да је проблем знатно шири и озбиљнији, те је Савет задужио представнике Друштва педагога физичке културе Србије и Савеза учитеља Републике Србије у НПС да припреме предлог мера за унапређивање наставе физичког васпитања.

На својој 78. седници, одржаној 29. маја 2012. године, полазећи од укупне забрињавајуће ситуације стања психофизичких способности деце и омладине, постуралних поремећаја и присуства све већег броја хроничних незаразних болести као последице услова живота и недовољне физичке активности, НПС је закључио да је потребно формирати ширу, међуресорну радну групу која би требало да предложи које мере треба предузети ради побољшања здравља и психофизичких способности деце и омладине. Како су физичке активности значајне за њихов правилан развој, треба, пре свега, унапређивати услове за реализацију наставе физичког васпитања као интегралног дела васпитнообразовног система.

НПС предлаже да Међуресорну радну групу чине представници Министарства просвете, науке и технолошког развоја, Министарства здравља, Министарства омладине и спорта и чланови НПС-а као представници Друштва педагога физичке културе Србије, Савеза учитеља Републике Србије и факултета који образују наставнике разредне наставе. Ова група је у току рада проширена представницима Завода за унапређивање образовања и васпитања, Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања, Сталне конференције градова и општина, Завода за спорт и медицину спорта и Савеза за школски спорт Републике Србије.

Предлоге у писаној форми доставили су Факултет спорта и физичког васпитања у Београду, Друштво педагога физичке културе Србије, представник Министарства просвете, науке и технолошког развоја, Завода за унапређивање образовања и васпитања и Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања.

Укупно је одржано пет састанака радне групе.

Поред активности Међуресорне радне групе, поједини чланови су активно радили и на разради делова предлога. Министарство омладине и спорта је у оквиру својих активности радило на даљем јачању система школског спорта, формирало пројекат бесплатних спортских школа и са Сталном конференцијом градова и општина организовало националну конференцију и серију конференција по регионима о обавезама и могућим моделима спорта на локалном нивоу. Министарство здравља је организовало серију састанака и посебну конференцију о здравственом васпитању у оквиру које је дискутовано о решењима која су имплементирана и у наш материјал.

УВОД

Физичко васпитање као наставни предмет има важну улогу и посебну одговорност која се огледа у томе што се садржајима овог предмета обрађују многа савремена питања у оквиру образовног процеса са карактеристикама које не нуди ни једно друго наставно и школско градиво (Хардман, 2009). Ова одговорност је резимирана у Одлуци о улози спорта у образовању, коју је Европски парламент донео у новембру 2007. У преамбули Одлуке посебно је скренута пажња на то да је физичко васпитање „....школски предмет у оквиру којег се деца припремају за здрав живот и да је оно усмерено на њихов целокупни физички и ментални развој, да се кроз њега преносе важне друштвене вредности као што су правичност, самодисциплина, солидарност, толеранција, тимски дух и фер плеј“ и заједно са спортом сматра се „једним од најважнијих оруђа у социјалној интеграцији“ (Хардман, 2009).

Да је проблем недовољне и неадекватне физичке активности достигао ниво националних размера у Србији, показује доношење Уредбе о Националном програму превенције, лечења и контроле кардиоваскуларних болести у Републици Србији до 2020. године (мај, 2010). У Уредби се износе подаци да 33,6% одраслог становништва пуши, 46,5% има хипертензију 40,3% свакодневно или повремено конзумира алкохол, 18,3% је гојазно и 74,3% није довољно физички активно, те, с тим у вези, и овом приликом треба узети у обзир препоруку здравствене струке да се у плановима за физичко васпитање повећа обим ванчасовних и ваннаставних физичких активности у оквиру школског програма.

Физичка активност повољно утиче на функционалну способност, мишићну снагу, телесну масу, густину коштаног ткива, крвни притисак, смањење анксиозности и стреса, као и повећање самопоуздања код деце и адолесцената. Највећи број аутора који се баве проучавањем физичке активности код деце препоручују минималних 30 до оптималних 60 минута бављења неком физичком активношћу у току једног дана како би се обезбедио правилан развој детета (Strong et al., 2005, Pate et al., 2006).

Такође је и значајно питање односа ученика према настави физичког васпитања и, у вези с тим, последњих двадесет година, у свету и код нас, објављен је велики број радова који се баве овом проблематиком (Carlson, 1995; Figley 1985; Luke & Sinclair, 1991; McKenzie, Alcaraz & Sallis, 1994; Patterson & Faucette, 1990; Martinović, 1999; Radovanović, 1994). Резултати указују на то да је један од главних чинилаца у формирању позитивног односа младих према физичком вежбању настава физичког васпитања. Евидентно је да се ученици који показују негативне ставове и осећања према настави физичког васпитања у највећем броју случајева не укључују у физичке активности ван школе (Carlson, 1995; Ennis, 1996; Portman, 1995; Robinson, 1990). Истраживање које је објавило америчко Министарство здравља (U.S. Department of Health and Human Services, USDHHS, 1996) указује на то да похађање и активно учествовање у настави физичког васпитања представља одлучујући фактор у промовисању здравог начина живота код младих.

На основу резултата истраживања којим се доказују позитивни утицаји квалитетно реализованих програма физичког васпитања, посебно у млађем школском узрасту, креирана је и национална Стратегија развоја спорта у Србији, која у први план ставља потребу да се код деце негује и развија навика за редовно бављење спортом и физичко вежбање.

I ПРОСТОРНИ И МАТЕРИЈАЛНИ УСЛОВИ ЗА НАСТАВУ ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА

На основу података које је прикупио Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања о стању школских објеката и опреме за физичко васпитање, уочена је велика шароликост и непоштовање постављених стандарда па се на основу тога предлажу следеће мере:

- уједначити просторно-техничке услове за реализацију наставе физичког васпитања на територији читаве Србије у складу са донетим стандардима за реализацију наставе и стандардима постигнућа ученика;
- формирати тимове по регионима који ће пратити конкурсе за средства ЕУ намењена за изградњу и опремање школских спортских објеката;
- омогућити исте услове за одржавање наставе физичког васпитања са ученицима млађих разреда као што имају ученици старијих разреда и у том циљу градити мање типске поливалентне школске дворане прилагођене и за млађи школски узраст;
- приликом планирања и финансирања изградње и опремања школских спортских објеката укључити и друга надлежна министарства.

II ПЛАН И ПРОГРАМ

1. Основне карактеристике програма основне школе

План и програм за физичко васпитање произлази из концептуалних карактеристика физичког васпитања које одређују све елементе овог законског документа (садржаји, организација васпитнообразовног рада, мерење, праћење и оцењивање ефеката рада, педагошка документација, итд.).

Ради бољег разумевања предложених мера а у циљу доприноса оптимизацији услова за ефикаснију реализацију програма, од значајнијих карактеристика наводе се следеће:

- Програмска концепција физичког васпитања у основној школи заснива се на јединству часовних, ванчасовних и ваншколских организационих облика рада, као основне претпоставке за остваривање циља физичког васпитања. На тај начин физичко васпитање представља васпитнообразовно подручје, а не предмет (шематски приказ – Прилог 1).
- Програм физичког васпитања претпоставља да се кроз развијање физичких способности и стицања мноштва разноврсних знања и умења ученици оспособљавају за задовољавање индивидуалних потреба и склоности за коришћење физичког вежбања у свакодневном животу. Из тих разлога у програму су прецизирани оперативни циљеви с обзиром на пол и узраст ученика, а програм се оставрује кроз следеће фазе: утврђивање стања, одређивање радних задатака за појединце и групе ученика, утврђивање средстава и метода за остваривање радних задатака, остваривање васпитних задатака, праћење и вредновање ефеката рада и оцењивање.
- Програмски задаци остварују се, осим на редовним часовима, и кроз ванчасовне и ваншколске организационе облике рада као што су: излет, крос, логоровање, зимовање, курсни облици, слободне активности, такмичења, корективно-педагошки рад, дани спорта, приредбе и јавни наступи.

- Да би физичко вежбање било примерено индивидуалним разликама ученика, који се узимају као критеријум у диференцираном приступу, наставник ће сваког ученика усмеравати на оне програмске садржаје у часовној, ванчасовној и ваншколској организацији рада који одговарају његовим индивидуалним интересовањима и могућностима, чиме се смањује могућност ослобађања од похађања наставе физичког васпитања.
- Ученицима који услед ослабљеног здравља, смањених физичких или функционалних способности и лошег држања тела и телесних деформитета не могу да прате обавезни програм, обезбеђен је корективно-педагошки рад који се реализује у сарадњи са одговарајућом здравственом установом.
- Програмски садржаји односе се на оне вежбе и моторне активности које чине основ за стицање трајних навика за вежбање и за које школа има највише услова да их реализује (природни облици кретања, вежбе обликовања, атлетика, вежбе на тлу и справама, ритмичка гимнастика, игре). Како су за остваривање постављеног циља погодне и оне моторне активности које нису обухваћене обавезним часовним програмом, предвиђају се курсни облици наставе. То су скијање, пливање, клизање, веслање, као и оне активности за које је заинтересована средина у којој школа живи и ради.
- Ради остваривања постављених програмских задатака, одређеним законским регулативима, прецизира се обавеза школе да обезбеди све просторне и материјалне услове рада за успешно остваривање врло сложених друштвених интереса у школском физичком васпитању.
- Самосталност наставника у прилагођавању програма условима рада, интересовању ученика у избору вежби које су прилагођене могућностима и потребама ученика.

2. Предлог мера за унапређивање услова за реализацију плана и програма

2.1. Предшколско и основно образовање и васпитање

- Наставити са ангажовањем стручних сарадника за физичко васпитање у свим предшколским установама, по узору на позитивна искуства у неколико општина у Београду, Панчеву, Зрењанину и сл.
- Перманентно усавршавати **дидактичко-методичку заснованост часа**, као основног организационог облика рада у настави физичког васпитања, увођењем више облика стручног усавршавања наставника у том правцу, осим постојећих (каталогски програм), као што су нпр. вишедневни семинари за време распуста при матичним факултетима и другим институцијама који се баве унапређивањем васпитања и образовања.
- На основу здравствених прегледа организовати **корективно-педагошки рад за сва три нивоа здравствених проблема**:
 - деца смањених физичких способности,
 - деца са мањим постуралним поремећајима и
 - деца са тежим здравственим проблемима.

Обезбедити допунски рад наставника за рад са децом из прве групе.

Оснивањем регионалних пунктова обезбедити услове за организовани корективно-педагошки рад деце друге две групе.

*Министарство здравља посветило је посебну пажњу реализацији **тема које су усмерене на редовну физичку активност као основни сегмент здравог стила живота** у функцији одржавања и побољшања здравља. Ове теме планиране су у склопу већ прихваћеног програма*

здравственог васпитања као задатака школе у целини. Пакет мера које предлаже ИЈЗС „Батут“ предвиђа модел по коме се здравствено васпитање поверава разредним старешинама, односно учитељима, а који га реализују по моделу „Васпитање за здравље кроз животне вештине“ на часовима одељењске заједнице.

- Слободне активности (спортске секције) планирати према интересовању ученика и обезбедити простор и време за њихову реализацију и већи број часова од једног недељно.
- Обезбедити услове за реализацију ваншколских и ванчасовних активности (крос, излет, скијање, зимовање, логоровање).
- Обезбедити услове за реализацију курсних облика наставе (пливање у млађим разредима и скијање у шестом разреду).
- Подстицати сарадњу и професионалну размену знања и вештина наставника физичког васпитања и наставника разредне наставе у реализацији свих облика физичких активности у првом циклусу основног образовања.
- Обавезати локалну самоуправу да обезбеди услове за реализацију програмског садржаја у ванчасовној и ваншколској организацији рада и у том правцу пружи школи сву потребну материјалну и другу подршку.

2.2. Средње образовање и васпитањр

- Иновирати програме физичког васпитања у стручној школи и гимназијама тако да се наставнику пружа могућност да планира програмске садржаје у складу са објективним условима за извођење наставе.

*Комисија Завода за унапређивање образовања и васпитања израдила је предлог промене плана и програма за стручне школе, али за сада ове промене нису озваничене ради примене у пракси. Предлогом је предвиђено да је могућ слободнији избор садржаја од стране школе и наставника, што омогућава успешније решавање задатака и добијање жељених исхода. Делови програма се креативно бирају и примењују у складу са условима рада школе и карактеристикама средине у којој школа ради. На тај начин омогућио би се **диференцирани приступ ученицима на основу њихових способности** (спортски аспект, спортско-рекреативни аспект, здравствено-хигијенски аспект усмерености програма физичког васпитања) а у склопу решавања свих образовних и васпитних компоненти предмета и васпитно-образовне области.*

2.3. Физичко васпитање на универзитету

Вратити физичко васпитање за студенте на високошколске установе.

3. Предлог других мера значајних за унапређивање наставе физичког васпитања у основној и средњој школи

3.1. Развој нових модела програма ванчасовних активности

Оперативно разрадити већи број пројеката који подстичу самоорганизовање и организовано вежбање ученика, као што су: спортски викенди у школском дворишту, летњи и зимски распуст у школском дворишту, модел СПРЕТ-а ученика, спортско-рекреативни

3.2. Праћење, мерење и вредновање моторичких способности и оцењивање ефекта рада у физичком васпитању

Подржати израду пројекта „Успостављање система праћења физичког развоја и развоја моторичких способности ученика у настави физичког васпитања“ који би требало да допуни постојећи систем успостављених стандарда у физичком васпитању.

Праћење, мерење, вредновање и оцењивање ефекта рада чине нераздвојни део процеса реализације програмских задатака, а у функцији су како сталне обавештености ученика, родитеља и других субјеката о актуелном стању физичких способности, знања, умења и навика школске популације, тако и у функцији оцене спроведених методолошких поступака у радним процесима наставе физичког васпитања.

Циљ је да се праћење узима као основ за планирање и програмирање неког вежбаоног третмана и валидацију коначних ефекта рада ако је оно засновано на објективним мерилима достигнутог степена трансформације способности и знања путем система варијабли које имају адекватне метријске карактеристике, једноставне су за практичну примену, омогућују лонгитудинално праћење и применљиве су за целу школску популацију.

Преиспитати постојеће стандарде образовних постигнућа за предмет физичко васпитање за крај основног образовања и васпитања.

За процену физичког развоја и моторичких способности формиран је посебан пројекат који заједно реализују Факултет спорта и физичког васпитања Универзитета у Београду и Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања.

3.3. Педагошка документација и наставни материјал

- Обезбедити наставни материјал за ученике и наставнике свих разреда основне и средње школе.
- Обезбедити педагошку документацију у сарадњи са стручним друштвима и факултетима.
– евиденциони дневник рада за вођење података о постигнућима ученика, формулари за обраду и анализу резултата, радни картони и сл.

3.4. Курсни облици настави

• Обука непливача

Осим у оквиру редовне наставе физичког васпитања, обуку непливача организовати у сарадњи са локалном самоуправом и територијалним спортским организацијама.

- Спортске активности за које постоје материјално технички услови (вожња бицикла, ролера, клизаљки, скијање, шах, стони тенис, бадминтон и сл.)

3.5. Оснивање међуресорног тима

Иницирати да се у Министарству просвете, науке и технолошког развоја формира међуресорни тим – Здравље – Образовање – Спорт са задатком координације активности у правцу унапређивања физичке културе (физичко васпитање, рекреација, спорт), у чији састав

би ушли представници:

- Министарства просвете, науке и технолошког развоја,
- Министарства омладине и спорта и
- Министарства здравља.

3.6. Сарадња

Остварити перманентну сарадњу са Сталном конференцијом градова и општина, територијалним спортским и другим невладиним организацијама у циљу њиховог ангажовања у изградњи спортских објеката и подржавања оних организационих модела који подстичу децу и омладину на редовну физичку активност.

3.7. Школски спорт – школска спортска друштва

Обновити школска спортска друштва која треба да преузму реализацију спортских активности на школском нивоу – рад спортских секција, унутаршколска и друга такмичења. У том циљу израдити примере законске документације коју свако друштво треба да има приликом оснивања.

III НОРМАТИВНО РЕГУЛИСАЊЕ НЕКИХ ПИТАЊА ЗНАЧАЈНИХ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА

Да би се настава физичког васпитања несметано организовала према прописаном плану и програму, потребно је нека питања регулисати следећим правилницима:

1. Правилник о издавању школских спортских објеката другим корисницима

Сачинити правилник којим би се регулисало издавање школских спортских објеката другим корисницима, с обзиром на то да свакодневна пракса указује да се због претераног коришћења школског простора од стране других корисника угрожава реализација програма физичког васпитања. Истина, чланом 143. Закона о спорту прописано је да организовање школске наставе и ванчасовне спортске активности имају приоритет у погледу коришћења школских спортских сала и терена у односу на активности лица ван школе, али због другачије свакодневне праксе ово питање мора се регулисати подзаконским актом.

Иначе, изнајмљивање школског простора подразумева прибављање сагласности Републичке дирекције за имовину, јер школа није власник него корисник простора, али се ова чињеница у пракси не поштује па треба да се појача инспекцијски надзор.

2. Правилник о утврђивању здравственог стања ученика и препорукама за бављење физичким активностима

Сада се ослобађање од наставе физичког васпитања врши према важећем **Стручном упутству о поступку за ослобађање ученика основне и средње школе од наставе физичког васпитања** које је донело Министарство просвете 26. априла 1993. године.

У принципу, ученик не би требало да у потпуности буде ослобођен наставе физичког васпитања, већ би му се дале препоруке које физичке вежбе би могао да примењује у настави, а у складу са

његовим здравственим стањем. Ако није могуће да то буде вежбање, постоји могућност образовања кроз теоријско учење о начинима физичког вежбања, здравом начину живота, упознавању са правилима у различитим спортовима и сл.

Потребно је унапредити постојеће Стручно упуство или изградити нов Правилник о процедури утврђивања здравственог стања ученика и, у вези с тим, дефинисати активности које ученик може да реализује чиме не би био ослобођен од наставе физичког васпитања.

3. Правилник о ангажовању стручног кадра за реализацију ваншколских и ванчасовних активности

Изградити Правилник о ангажовању стручног кадра за реализацију оних ванчасовних активности које наставник школе у оквиру прописаног радног времена у часовној организацији не може све да реализује (корективно-педагошки рад, спортске активности у време викенда, летњег и зимског распуста, такмичења...). Тиме би се ванчасовне активности и школска такмичења знатно унапредила и пружила прилика свим ученицима који желе да се баве физичким вежбањем без обзира на личне способности.

IV ЗАКЉУЧАК

Како су физичке активности значајне за њихов правилан развој, треба, пре свега, унапређивати услове за реализацију наставе физичког васпитања као интегралног дела васпитнообразовног система.

Међуресорна група наставља са својим деловањем у разради план активности који ће препоручити ресорним министарствима и надлежним институцијама на даљу реализацију.

ПРЕГЛЕД АНГАЖОВАНОСТИ УЧЕНИКА ОСНОВНОШКОЛСКОГ УЗРАСТА У ВАСПИТНООБРАЗОВНОЈ ОБЛАСТИ ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

ОБЛИЦИ РАДА

	НАСТАВА ПРЕДМЕТА ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ										
1	Разред	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	САДРЖАЈИ РАДА	
	Број часова недељно	3	3	3	2	2	2	2	2	Обавезна реализација програмских наставних садржаја	
2	НАСТАВА ОБАВЕЗНОГ ИЗБОРНОГ ПРЕДМЕТА „ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ – ИЗАБРАНИ СПОРТ										
	Разред	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	САДРЖАЈИ РАДА	
	Број часова недељно	1 1 1 1								Обавезна реализација програмских садржаја изабраног спорта према дидактичко-методичком упутству	
3	КОРЕКТИВНО ПЕДАГОШКИ РАД										
	Обавља се у сарадњи са здравственом установом за ученике ослабљеног здравља и смањених физичких способности									Корективно-педагошки рад се спроводи према посебном програму за ученике са таквим потребама 2 пута недељно на редовним часовима у складу са посебним програмом	
4	СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ										САДРЖАЈИ РАДА
	Организују се од III до VIII разреда, за ученике који за то показују посебан интерес. Обавезне су за школу и наставнике а добровољне за ученике . Реализују се кроз додатни васпитно-образовни рад или школску секцију за физичку културу.									На основу посебног програма у овој области	
5	ИЗЛЕТИ										САДРЖАЈИ РАДА
	Обавезно се организују за ученике првог и другог разреда два пута годишње, а за пети, шести, седми и осми разред један пут годишње у складу са програмским упутством									Пешачење и прикладно осмишљене моторичке ктивности	
6	КРОС										САДРЖАЈИ РАДА
	Обавезно се организује за ученике од III до VIII разреда два пута годишње									Трчање у природи на стази утврђене дужине	
7	ЗИМОВАЊЕ										САДРЖАЈИ РАДА
	Организује се за ученике старијег узраста у трајању од најмање седам дана									Обука скијања, клизања, краћи излети на скијама или санкама	
8	КУРСНИ ОБЛИЦИ РАДА, ОБАВЕЗАН СТРУЧНО-ИНСТРУКТИВНИ РАД										САДРЖАЈИ РАДА
	Организује се за све ученике нижих и виших разреда. А. Организује се обавезно један курс пливања за ученике од I – IV разреда са 12 часова од укупног фонда часова Б. Организује се један курс скијања у VI разреду у трајању од најмање седам дана у планираној недељи за време наставе. В. Организује се Изборна спортска активност од значаја за средину у којој школа живи и ради, за ученике од III до VIII разреда са највише 12 часова од укупног броја часова. Г. Вежбе на тлу и справама се реализују кроз стручно-инструктивни рад са учитељимљ у I и II разреду, а у III и IV разреду за планирани циклус из вежби на тлу и справама уколико се настава не изводи као преедметна									Обука пливања, скијања и вежњи на тлу и справама	
9	ШКОЛСКА И ДРУГА ТАКМИЧЕЊА										САДРЖАЈИ РАДА
	Обавезно се организују за све ученике у ванчасовно време према програму физичког васпиатања.									Такмичења из атлетике, гимнастике и једне спортске игре према програмском упутству.	
10	ПРИРЕДБЕ И ДРУГЕ ДРУШТВЕНЕ ДЕЛАТНОСТИ ШКОЛЕ НА ПЛАНУ ФИЗИЧКЕ КУЛТУРЕ										САДРЖАЈИ РАДА
	Школа организује приредбе и учествује на њима, како би у јавности приказала своја достигнућа.									Моторички садржаји програма физичког васпитања	